

Қазақстан Республикасындағы инфляция

Релиздың күні: 01.09.2023

Келесі релиздің күні: 02.10.2023

[1. Негізгі сәттер](#)

[2. Инфляция динамикасы](#)

[3. Инфляцияның жылдық деңгейіне салым](#)

[4. Глоссарий](#)

[5. Әдіснамалық түсініктемелер](#)

[6. Байланысты жарияланымдарға сілтемелер](#)

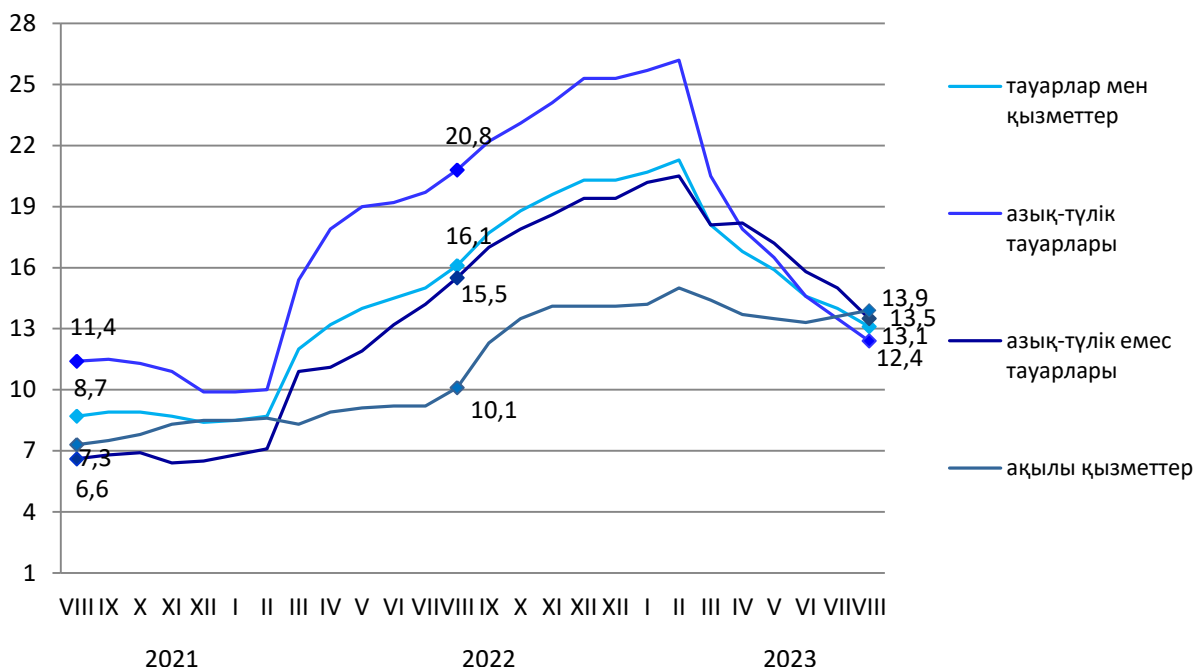
[7. Пайдалы сілтемелер](#)

1. Негізгі сәттер

2023 жылғы тамызда Қазақстан Республикасындағы инфляция бір жылда баяулады және 13,1% құрады (2023 жылғы шілдеде – 14%), бір айда – 0,7% (өткен айда – 0,6%).

Баға азық-түлік тауарларға бір жылда – 12,4% (2023 жылғы шілдеде – 13,5%), азық-түлік емес тауарларға – 13,5% (2023 жылғы шілдеде – 15%), ақылы қызметтерге 13,9% (2023 жылғы шілдеде – 13,6%) өсті.

1-сурет. 2021-2023 жылдардағы Қазақстан Республикасындағы жылдық инфляция.

2. Инфляция динамикасы

Өткен жылғы тамызбен салыстырғанда бағаның өсуі қырыққабатқа 67,2%, күрішке – 42,6%, консервіленген сүтке – 31,8%, газдалмаған сусындарға – 26,6%, жүзімге – 22,5%, апельсинге – 21,6%, минералды суға – 21,5%, майлылығы 2,5% айранға – 20,6%, пастерленген сүтке – 19,8%, қаймаққа, тоқаш және ұннан дайындалатын өнімдерге – 19,6%-дан, жұмыртқаға – 18,7%, макарон өнімдеріне – 17,3%, сары майға – 16,2%, ұнтақ жармаға 15,3% белгіленді. Бағаның

төмендеуі құмшекерге – 21,3%, қарақұмық жармасына – 14%, сарымсаққа – 17,8%, басты пиязға – 10,8%, күнбағыс майына 9,2% байқалды.

Баға деңгейі жуғыш және тазалағыш құралдарға – 28,3%, жеке қолданылатын тауарларға – 19,9%, жиназ және үйге қажетті заттарға – 19,2%, ыдысқа – 16,2%, құрылыс материалдарына – 14,5%, оқушылар сөмкесіне – 14,4%, киім және аяқ киімге 14,1% өсті. Дизель отыны – 35,1%, сұйытылған газ баллондағы – 14,5%, бензин 13,3% қымбаттады.

Тұрғын үйді жалға алу құны 18,6% өсті. Баға демалыс және спорттық іс-шаралар саласындағы қызметтерге – 18,2%, кешенді демалыстарды ұйымдастыру қызметтеріне – 17,6%, санаторийлер қызметтеріне – 17,2%, денсаулық сақтау қызметтеріне – 16,4%, шаштараздар мен жеке қызмет көрсету орындары қызметтеріне – 14,5%, қоғамдық тамақтандыру қызметтеріне – 13,1%, білім беру қызметтеріне – 12,2%, қонақ үйлер қызметтеріне 11,6% жоғарылады. Жолаушылар әуе көлігі қызметтері – 10,3%, темір жол көлігі қызметтері 8,5% қымбаттады.

Тарифтер қоқыс шығаруға – 36,1%, су бұруға – 25,9%, электр энергиясына – 16,4%, суық суға – 16,1%, тұрғын үйді күтіп ұстауға – 15,4%, ыстық суға – 14%, орталықтан жылытуға 10,1% өсті.

Өңірлер бөлінісінде 2023 жылғы тамызда жылдық мәнде орташа республикалық деңгейден асатын инфляцияның ең жоғары деңгейі Ақмолада(14,1%), Солтүстік Қазақстан облысы және Астана қаласында (13,9%-дан), Алматы қаласында (13,7%), Қарағанды облысында (13,5%), Жамбыл және Қызылордада (13,3%-дан), Жетісу облысында (13,2%) қалыптасты.

1-кесте. Өңірлерде тамыз айындағы жылдық инфляция, %

	2023	2022	2021
Қазақстан Республикасы	13,1	16,1	8,7
Абай	12,4	16,9	...
Ақмола	14,1	17,8	8,7
Ақтөбе	12,5	16,1	9,2
Алматы	12,3	13,6	8,7
Атырау	11,0	16,5	9,1
Батыс Қазақстан	12,6	16,0	8,2
Жамбыл	13,3	14,8	8,7
Жетісу	13,2	16,2	...
Қарағанды	13,5	16,6	8,9
Қостанай	12,8	15,9	8,6
Қызылорда	13,3	15,5	8,2
Маңғыстау	13,1	19,3	9,7
Павлодар	12,3	15,9	9,2
Солтүстік Қазақстан	13,9	16,3	8,2
Түркістан	13,1	16,0	9,5
Ұлытау	12,7	18,6	...
Шығыс Қазақстан	12,9	16,8	8,7
Астана қаласы	13,9	17,3	8,5
Алматы қаласы	13,7	15,9	8,2
Шымкент қаласы	12,3	15,5	8,6

Динамикалықкестелер:

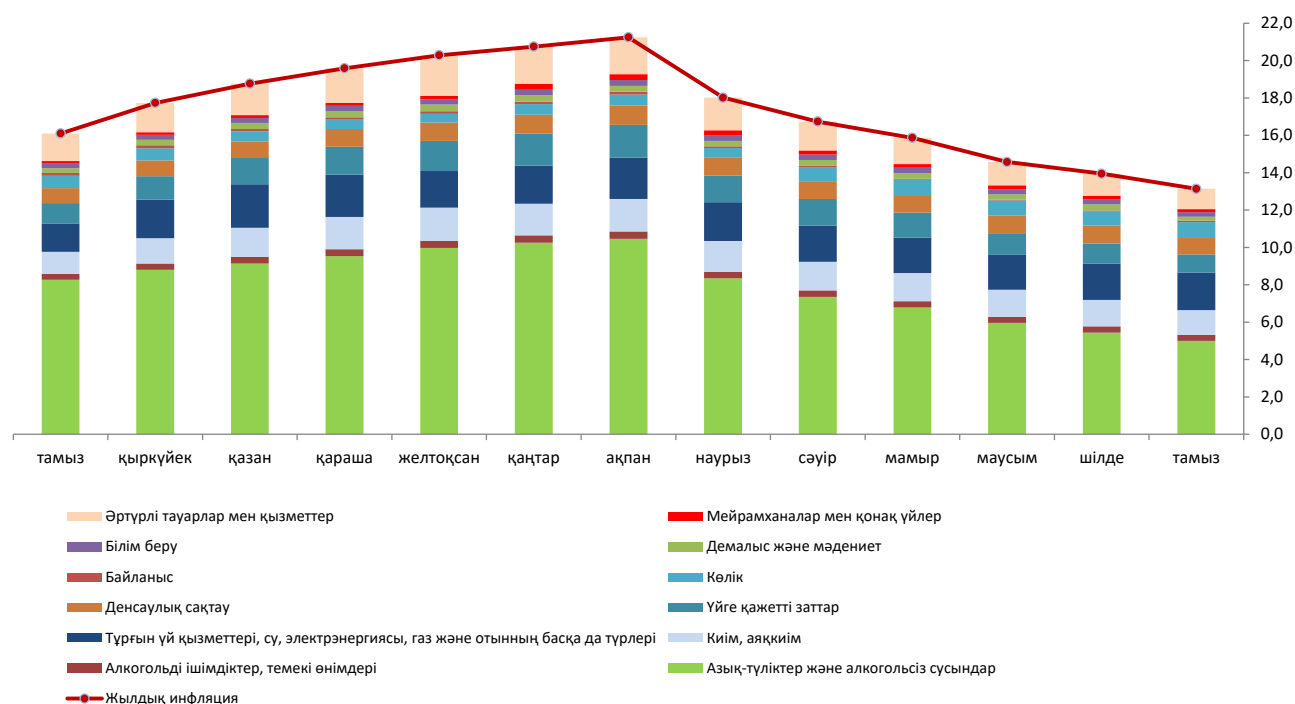
[1. 2000-2022 жылдардағы Қазақстан Республикасы бойынша тұтыну тауарлары мен қызметтеріне бағалар мен тарифтер индексі](#)

[2. 1993-2022 жылдардағы өңірлер бойынша тұтыну тауарлары мен қызметтеріне бағалар мен тарифтер индексі](#)

3. Инфляцияның жылдық деңгейіне салым

Инфляцияның жылдық деңгейіне ең үлкен үлес қосқан - азық-түлік және алкогольсіз сусындар (5 пайыздық тармақ), тұрғын үй қызметтері (2 пайыздық тармақ), киім және аяқ киім (1,3 пайыздық тармақ).

2-сурет. 2022 жылғы тамызбен 2023 жылғы тамыз аралығында Қазақстан Республикасындағы инфляциясына тауарлардың негізгі топтарының үлесі.

Өткен жылда баға нан өнімдері мен жармаларға – 16%, ет және ет өнімдеріне 10,1% жоғарылады және инфляцияға 1,2 пайыздық тармақ негізгі үлес қосты. Жылдық инфляцияға сүт өнімдері 18,4% қымбаттауы 0,7 пайыздық тармаққа, жемістер мен көкөністер (11,8%) – 0,6 пайыздық тармаққа, алкогольсіз сусындар (16,3%) – 0,4 пайыздық тармақтан үлес қосты.

ТКШ қызметтері бір жылда 15,3% қымбаттады және олардың инфляцияға үлесі 2 пайыздық тармақты құрады. 2023 жылғы тамызда тұрғын үйді жалға алу өткен жылғы тамызбен салыстырғанда 18,6% жоғары болды және жылдық инфляцияға 0,5 пайыздық тармақ, тұрғын үй-жайларды жөндеу және қызмет көрсету бойынша қызметтер (11%) – 0,3 пайыздық тармақ үлес қосты.

2-кесте. 2023 жылғы тамыздағы Қазақстан Республикасында жылдық инфляцияға жекелеген құрамдас бөліктерінің үлесі

Тауарлар мен қызметтер	Өсу қарқыны	Баға өсіміне салым
Азық-түлік тауарлар	12,4	5,322
Нан өнімдері мен жармалар	16,0	1,157
Ет және ет өнімдері	10,1	1,231
Сүт өнімдері	18,4	0,693
Жұмыртқа	18,7	0,212
Май және тоң май	3,5	0,080
Жемістер мен көкөністер	11,8	0,629
Қант	-20,0	-0,172
Алкогольсіз сусындар	16,3	0,353
Азық-түлік емес тауарлар	13,5	3,972
Киім	13,3	0,844
Аяқ киім	15,8	0,475
Жұғыш заттар	28,3	0,438
Бензин	13,3	0,317
Жеке қолдану тауарлар	19,9	0,587
Ақылы қызметтер	13,9	3,842
Тұрғын үй қызметтері, су, электрэнергиясы, газ және отынның басқа да түрлері	15,3	2,008
тұрғын үйді күтіп ұстауға төлем	15,4	0,141
тұрғын үйді жалға алу	18,6	0,464
тұрғын үй жайларды жөндеу және қызмет көрсету	11,0	0,267
суық су	16,1	0,086
ыстық су	14,0	0,055
қоқыс шығару	36,1	0,104
суды бұру	25,9	0,060
электрэнергия	16,4	0,379
Газ	9,3	0,116
тарату желілері арқылы тасымалданатын газ	8,0	0,082
сұйытылған	14,5	0,034
орталықтан жылыту	10,1	0,125
қатты отын	11,8	0,200

Бір айда баға деңгейі ақылы қызметтерге – 1,9%, азық-түлік емес тауарларға – 0,5% өсті, ал азық-түлік тауарларға өзгеріссіз қалды.

3-кесте. Бір айдағы инфляция, %

	Тамыз			
	тауарлар мен қызметтер	азық-түлік тауарлар	азық-түлік емес тауарлар	ақылы қызметтер
2018	0,2	-0,2	0,6	0,2
2019	0,2	0,1	0,4	0,1
2020	0,1	-0,2	0,5	0,3
2021	0,5	0,1	0,6	0,8
2022	1,4	1,0	1,8	1,6
2023	0,7	0,0	0,5	1,9

Динамикалықкесте:

[2000-2023 жылдар аралығында Қазақстан Республикасы бойынша тұтыну тауарлары мен қызметтерінің бағалары мен тарифтерінің индексі ай сайын](#)

4. Глоссарий

Инфляция – бұл халық жеке тұтыну үшін сатып алатын тауарлар мен қызметтердің белгіленген тізіміне бағаның орташа деңгейінің уақыт бойынша өзгеруін сипаттайтын көрсеткіш.

Салым – көрсеткіш бойынша пайыздық өзгерістің инфляцияның жалпы мәніне әсер ету шамасы.

5. Әдіснамалық түсініктемелер

Инфляция деңгейін сипаттайтын тұтыну бағаларының индексі халық жеке тұтыну үшін сатып алатын тауарлар мен қызметтерге бағаның жалпы деңгейінің уақыт бойынша өзгеруін көрсетеді.

Тұтыну бағаларының индексін есептеу екі көзден алынған ақпарат негізінде жүргізіледі:

- осы мақсаттар үшін арнайы іріктелген сауда нүктелерінде және қызмет көрсету орындарында оларды тікелей тіркеу арқылы жиналған бағалардың өзгеруі туралы деректер;
- халықтың нақты тұтыну шығыстарының құрылымы бөлігінде үй шаруашылықтарын зерттеу материалдары.

Бағалардың өзгеруі туралы ақпарат жинау қалалар мен аудан орталықтарының іріктемелі тобы бойынша, барлық облыс орталықтарында, республикалық маңызы бар қалаларда және астанада жүзеге асырылады. Сауда және қызмет көрсету саласының базалық кәсіпорындарын таңдау жергілікті жерлерде жүзеге асырылады. Зерттеуге әртүрлі сауда жағдайлары бар және жаппай сұранысқа ие тауарларды (қызметтерді) үнемі өткізетін кәсіпорындар ұсынылуы үшін сауданың және ақылы қызметтердің барлық түрлерінің объектілері іріктеледі.

Тұтыну бағаларын байқау және ТБИ есептеу үшін тауарлар мен қызметтер жиынтығы Қазақстанның барлық өңірлері үшін олардың бірыңғай іріктемесін білдіреді. Тауарлар мен қызметтердің тізімі 508 позициядан тұрады, оған халықтың тұтынуында ең көп үлес салмағын алатын ең өкілді түрлер кіреді.

Бағалар туралы ақпарат жинауды баға тіркеушілері тауарды (көрсетілетін қызметті) өткізу орындарында тікелей жүргізеді. Тексеру жүргізілген күні төленген тауарлардың бағасы, салықтарды қоса алғанда, бірақ оларды жеткізгені үшін қосымша алымдарды қоспағанда тіркеледі.

6. Байланысты жарияланымдарға сілтемелер

[Тұтыну бағаларының индексі және туынды көрсеткіштер](#)

[Қазақстан Республикасындағы жекелеген тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің бөлшек сауда бағалары](#)

[Қазақстан Республикасындағы әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына баға индексі және орташа бағалар](#)

7. Пайдалы сілтемелер

[Тұтыну бағаларының индексі құру әдістемесі \(ТБИ\)](#)

["Тұтыну тауарлары мен ақылы қызметтердің бағаларын тіркеу дәптері"Ц-101 нысаны](#)

[Тұтыну бағаларының индексі, сапа бойынша есеп, 2021ж.](#)

[Тұтыну бағаларының индексі, "Талдау" ақпараттық-талдау жүйесі](#)

www.new.stat.gov.kz / Экономика/ Баға статистикасы

Шығаруға жауапты:	Департамент директоры	Орындаушы:	Мекен-жай:
Баға статистикасы	м.а.:	Т.Кереева	010000, Астана қаласы
департаменті	Ж.Тоқбаева	Тел. +7 7172 749536	Мәңгілік ел даңғылы, 8
	Тел. +7 7172 749790	E-mail: t.kereeva@aspire.gov.kz	Министрліктер үйі, 4 кіреберіс

© Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігі Ұлттық статистика бюросы